

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 26Co/68/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2318205444
Dátum vydania rozhodnutia: 06. 07. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Slováčková
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2022:2318205444.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Katarína Slováčková a sudcov: Mgr. Jozef Mačej a JUDr. Ľuboslava Vanková v právnej veci žalobcov: 1. Ing. K. L., narodená X.X.XXXX, bytom K. D. XXX, 2. N. L., narodený XX.XX.XXXX, bytom K. D. XXX, 3. J. L., narodený X.X.XXXX, bytom K. D. XXX, všetci zastúpení: Advokátska kancelária BÁNOS & KOŠÚTOVÁ s. r. o., IČO 47 551 372, so sídlom Hlavná 979/23, Galanta, proti žalovanému: DPS financial consulting, s. r. o., IČO 46 713 930, so sídlom Tamaškovičova 17/2742, Trnava, zastúpený: advoconsulting s.r.o., IČO 47 253 428, so sídlom Tamaškovičova 17/2742, Trnava, o určenie, že nehnuteľnosti nie sú zaťažené záložným právom, o odvolaní žalobcov proti rozsudku Okresného súdu Galanta č. k. 35C/26/2018-282 zo dňa 26.5.2021, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. vo veci samej m e n í tak, že určuje, že nehnuteľnosti nachádzajúce sa v katastrálnom území K. D., obec K. D., okres Galanta, zapísané na Liste vlastníctva č. XXX ako rodinný dom súpisné číslo XXX postavený na parcele reg. „C“ č. 453/5, zastavané plochy a nádvoría, o výmere 599 m², pozemok parcela reg. „C“ č. 453/5, zastavané plochy a nádvoría, o výmere 599 m², pozemok parcela reg. „C“ č. 453/1, orná pôda, o výmere 1275 m², nie sú zaťažené záložným právom v prospech žalovaného.

II. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku III. o zrušení neodkladného opatrenia r u š í.

III. Žalobcom sa p r i z n á v a spoločne a nerozdielne voči žalovanému nárok na náhradu trov konania na súde prvej inštancie a odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. žalobu zamietol, výrokom II. uložil žalobcom v 1. až 3. rade povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 100% s tým, že o výške tejto náhrady bude rozhodnuté samostatným uznesením, výrokom III. zrušil neodkladné opatrenie nariadené Uznesením Okresného súdu Galanta č. k. 35C/26/2018-55 zo dňa 7.8.2018.

2. Napadnutý rozsudok súd prvej inštancie odôvodnil právne aplikáciou ustanovení § 137 písm. c) Civilného sporového poriadku, § 151a, § 151j ods. 1, ods. 2, § 151md ods. 1, ods. 2, ods. 3, § 100 ods. 1, ods. 2, § 101 Občianskeho zákonníka, § 255 ods. 1, § 262 ods. 1, ods. 2, § 335 ods. 1 Civilného sporového poriadku.

3. Súd prvej inštancie vychádzal zo skutkových zistení, že žalobcovia 1. až 3. sú podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností nachádzajúcich sa v kat. úz.: K. D., obec: K. D., okres: Galanta, a ktoré

sú zapísané v katastri nehnuteľností na LV č. XXX ako: rodinný dom - súp. č. XXX, postavený na parc. reg. „C“ parc. č. 453/5, zastavané plochy a nádvoría o výmere 599 m², pozemok - parc. reg. „C“ parc. č. 453/5, zastavané plochy a nádvoría o výmere 599 m², pozemok - parc. reg. „C“ parc. č. 453/1, orná pôda o výmere 1275 m², a to žalobkyňa v 1. rade v podiele 1/2 k celku, žalobca v 2. rade v podiele 1/4 k celku a žalobca v 3. rade v podiele 1/4 k celku. Zmluvou o špecifickom spotrebnom úvere pre obyvateľstvo zabezpečenom nehnuteľnosťou č. 002/3015/08SU z 28.2.2008 v znení jej dodatku zo 6.3.2008 sa právny predchodca žalovaného zaviazal poskytnúť žalobkyni 1. úver vo výške 1.900.000,-Sk, t. j. 63.068,45 eur. Žalobkyňa 1. ako dlžníčka sa zaviazala predmetný úver splatiť v pravidelných mesačných splátkach. Pohľadávka zo zmluvy o špecifickom spotrebnom úvere bola zabezpečená Zmluvou o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti č.: 002/3015/08 SU z 28.2.2008 uzavretou medzi právnym predchodcom žalovaného ako záložným veriteľom a žalobcami 1. až 3. ako záložcami, ktorou sa zriadilo záložné právo v prospech záložného veriteľa. Listom z 26.3.2015 vyhlásil právny predchodca žalovaného predčasnú splatnosť celého úveru zo Zmluvy o úvere č. 002/3015/08SU s tým, že účinnosť vyhlásenia úveru za predčasne splatný mala nastať v 10. deň odo dňa doručenia tejto výzvy. Vyhlásenie bolo žalobkyni 1. doručené 31.3.2015. Nároky zo zmluvy o špecifickom spotrebnom úvere si právny predchodca žalovaného uplatnil na súde žalobou podanou 13.4.2018. Rozsudkom Okresného súdu Galanta č. k. 10Csp/60/2018-131 z 21.2.2019 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave č. k. 23Co/107/2019-179 z 25.5.2020 bol návrh zamietnutý z dôvodu jeho uplatnenia po uplynutí premlčacej lehoty.

4. Vecne argumentoval súd prvej inštancie tým, že pokiaľ sa žalobcovia 1. až 3. domáhali určenia, že nehnuteľnosti nie sú zaťažené záložným právom v prospech žalovaného, bola určovacia žaloba podľa ustanovenia § 137 písm. c) Civilného sporového poriadku vhodne zvoleným prostriedkom ochrany ich práv, keďže na základe vyhovujúceho rozhodnutia by došlo k zmene zápisu v katastri nehnuteľností, avšak záver o existencii naliehavého právneho záujmu neprezumuje úspech žalobcov 1. až 3. vo veci, nakoľko ustanovenie § 151j ods. 2 Občianskeho zákonníka dovoľuje uskutočniť výkon záložného práva aj v prípade, ak je zabezpečená pohľadávka premlčaná. Žalobcovia 1. až 3. vzniesli námietku premlčania záložného práva. Súd prvej inštancie sa nestotožnil s názorom žalobcov 1. až 3., že v súvislosti so záložným právom, ktoré má v dôsledku premlčania povahu naturálnej obligácie, možno súdnym rozhodnutím rozhodnúť o jeho neexistencii, nakoľko by došlo k vážnemu zásahu do právnej istoty, ak by súd prvej inštancie hmotnoprávnej námietke premlčania priznal iné účinky, než ktoré jej priznáva platný právny poriadok. Súd prvej inštancie sa v plnom rozsahu priklonil k argumentácii Krajského súdu v Trnave v žalovaných predložených rozhodnutiach (sp. zn. 10Co/289/2018, sp. zn. 10CoCsp/27/2020). Súd prvej inštancie v súvislosti s predkladanými rozhodnutiami slovenských súdov a rozhodnutiami Najvyššieho súdu Českej republiky uviedol, že tieto nepredstavujú rozhodnutia najvyšších súdnych autorít v zmysle čl. 2 Civilného sporového poriadku a dodal, že v otázke riešenej v prejednávanej veci ustálená rozhodovacia prax neexistuje.

5. Súd prvej inštancie zrušil neodkladné opatrenie nariadené po začatí konania vo veci samej uznesením č. k. 35C/26/2018-55 zo dňa 7.8.2018, keďže žaloba vo veci samej bola v plnom rozsahu zamietnutá.

6. Súd prvej inštancie plne úspešnému žalovanému priznal proti žalobcom 1. až 3. právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

7. Proti rozsudku súdu prvej inštancie v celom rozsahu podali odvolanie žalobcovia 1. až 3. z dôvodov podľa ustanovenia § 365 ods. 1 písm. f), h) Civilného sporového poriadku. V odvolaní uviedli, že v predmetnom prípade sa síce nejedná o zákonný zánik záložného práva v zmysle ustanovenia § 151 md Občianskeho zákonníka, avšak strohý zákonný výklad nemôže predstavovať pre nich ujmu pri ochrane ich ústavou garantovaného práva na ochranu majetku, z tohto dôvodu je nutné rozhodnúť o zániku záložného práva, ktorý nastane až samotným rozhodnutím súdu, ktoré sa opiera o úspešne podanú určovaciu žalobu v zmysle ustanovenia § 137 písm. c) Civilného sporového poriadku. V tejto súvislosti poukázali žalobcovia 1. až 3. na rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 41Co/80/2019 zo dňa 20.2.2020. Žaloba o určenie, že nehnuteľnosti nie sú zaťažené záložným právom, bola podaná dôvodne, čo okrem iného osvedčila skutočnosť, že aj keď záložné právo po vznesení námietky premlčania zostáva zachované v podobe naturálnej obligácie, jeho ďalšia existencia nemá žiaden zmysel, pretože je nevykonateľné. V prípade, ak by žalobcovia na základe dôvodne podanej námietky premlčania záložného práva, teda následnej nemožnosti výkonu tohto práva, nemohli na základe rozhodnutia súdu prvej inštancie dosiahnuť výmaz záložného práva z katastra nehnuteľnosti

aj proti vôli záložného veriteľa, mohlo by dôjsť k nastoleniu protiprávneho stavu, ktorý popiera princíp právnej istoty v zmysle viery v spravodlivé súdne rozhodnutie, kedy súdna ochrana musí byť spravodlivá a účinná. Tým, že súd prvej inštancie rozhodol v neprospech žalobcov 1. až 3., nastolil stav v rozpore s princípom právnej istoty aj v tom dôsledku, že žalobcov 1. až 3. postavil do situácie, kedy ich právo domáhať sa ochrany svojho vlastníckeho práva voči žalovanému je značne ohrozené. Námietku premlčania môže záložca relevantne vzniesť nielen v prípade, ak záložný veriteľ voči nemu vedie súdne alebo exekučné konanie, ale aj v prípade extrajudiciálneho výkonu záložného práva. Ak sa záložca premlčania záložného práva dovoľá, záložný veriteľ je povinný upustiť od dobrovoľnej dražby alebo od iného výkonu záložného práva, v praxi však môžu nastať rôzne prípady, kedy záložca odmietne od výkonu záložného práva napriek námietke premlčania ustúpiť, teda sa žalobcovia nebudú môcť domáhať ochrany svojho práva už ani súdnou cestou podaním určovacej žaloby v predmetnej veci pre res iudicata. Ochrana vlastníckeho práva garantovaného okrem iného Ústavou Slovenskej republiky je preto pre prípad nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie značne oslabená, pričom ak by aj žalobcovia 1. až 3. v takom prípade použili na svoju ochranu negatívnu žalobu (v zmysle, aby žalovaný od konania upustil), naďalej by boli postavení do slabšieho postavenia napriek tomu, že právo žalovaného sa bez viny žalobcov 1. až 3. premlčalo a je teda naďalej nerealizovateľné. Zo strany žalobcov 1. až 3. bolo v konaní predložené množstvo rozhodnutí súdov Slovenskej a Českej republiky, v súlade s ktorými žalobcovia 1. až 3. zastávali názor, že premlčaním síce nezaniká záložné právo v zmysle zákona, avšak dovolaním sa premlčania záložného práva zo strany žalobcov 1. až 3. stráca žalovaný ako záložný veriteľ možnosť domáhať sa uspokojenia zo zálohu, pretože jeho záložné právo je premlčané. Preto ďalšia existencia takto zapísaného záložného práva nemá žiaden zmysel a možno sa úspešne domáhať určenia, že záložné právo k zálohu neexistuje a na základe takéhoto rozhodnutia súdu prvej inštancie je možné dosiahnuť výmaz záložného práva z katastra nehnuteľností aj proti vôli záložného veriteľa. Nemožno sa tiež stotožniť s argumentáciou súdu prvej inštancie, že žalobcami 1. až 3. predložené rozhodnutia slovenských a českých súdov nie sú rozhodnutiami najvyšších súdnych autorít, nakoľko v prípade absencie rozhodovacej praxe súdy Slovenskej republiky bežne siahajú po rozhodovacej praxi súdov Českej republiky a Najvyšší súd Českej republiky súdom najvyššej autority nepochybne je. V tejto súvislosti žalobcovia 1. až 3. poukázali na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 21Cdo/2185/2009 zo dňa 21.12.2010, v ktorom vyslovil názor, že ak sa záložca dôvodne dovoľal premlčania záložného práva, je nepochybné, že záložný veriteľ sa už nemôže domôcť predaja alebo iného speňaženia zálohu, teda ani uspokojenia zabezpečenej pohľadávky z výťažku zo speňaženia zálohu a že záložné právo nemôže naďalej (ani v budúcnosti) byť spôsobilým právnym prostriedkom na uspokojenie zabezpečenej pohľadávky. Opačný názor vo svojich dôsledkoch popiera význam premlčania záložného práva a priznáva súdnu ochranu prejavujúcu sa v zamietnutí žaloby, ktorá by smerovala proti výkonu premlčaného práva, napriek tomu, že v zmysle ustanovenia § 100 ods. 1 tretej vety Občianskeho zákonníka premlčané právo nemožno priznať. Ak by aj odvolací súd mal za to, že tento nemôže postupovať podľa judikatúry Najvyššieho súdu Českej republiky, žalobcovia 1. až 3. s poukazom na rozhodnutia slovenských súdov apelovali na zachovanie princípu právnej istoty, kedy súdy v skutkovo rovnakých prípadoch majú rozhodovať rovnako. Napokon žalobcovia 1. až 3. považovali za nesprávny výrok rozhodnutia súdu prvej inštancie o zrušení neodkladného opatrenia nariadeného uznesením súdu prvej inštancie č. k. 35C/26/2018-55 zo dňa 7.8.2018, a to s poukazom na ustanovenie § 333 Civilného sporového poriadku. Uvedeným uznesením č. k. 35C/26/2018-55 zo dňa 7.8.2018 súd prvej inštancie zakázal žalovanému nakladať s nehnuteľnosťami v podielovom spoluvlastníctve žalobcov 1. až 3. a hlavne tieto nepredať na dražbe až do právoplatného skončenia vo veci samej a z tohto dôvodu nebolo nutnosťou o tomto rozhodovať priamo v napadnutom rozsudku súdu prvej inštancie. Žalobcovia 1. až 3. navrhli, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie alebo, aby napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a rozhodol tak, že žalobe žalobcov 1. až 3. v plnom rozsahu vyhovie.

8. K odvolaniu žalobcov 1. až 3. sa vyjadril žalovaný. Vo vyjadrení uviedol, že žalobcovia 1. až 3. v odvolacom konaní neuviedli žiadne nové skutočnosti a tvrdenia, s ktorými by sa súd prvej inštancie už v napadnutom rozhodnutí dostatočne nevysporiadal. Určenie neexistencie záložného práva je v zmysle právnej úpravy možné len za predpokladu, že záložné právo platne nevzniklo alebo naopak, záložné právo platne zaniklo, neplatnosť vzniku záložného práva však žalobcovia 1. až 3. v súdnom konaní nenamietali. Ustanovenie § 151md ods. 1 Občianskeho zákonníka taxatívne stanovuje prípady, kedy dochádza k zániku záložného práva, pričom zo znenia uvedeného ustanovenia nie je možné vyvodiť záver o tom, že záložné právo zaniká aj v prípade jeho premlčania. Napriek skutočnosti, že predmetné záložné právo je premlčané, nie je možné určiť aj jeho samotný zánik. V nadväznosti na to poukázal

žalovaný na rozhodnutie Krajského súdu v Trnave č. k. 11Co/542/2012-176 zo dňa 20.11.2013, ktorým potvrdil rozhodnutie Okresného súdu Galanta č. k. 26C/264/2011-130. Žalobcovia 1. a 3. argumentovali, že v tomto prípade sa však nejedná o zákonný zánik záložného práva v zmysle Občianskeho zákonníka, ale o zánik záložného práva na základe rozhodnutia súdu prvej inštancie. Súd prvej inštancie však nemôže rozhodovať nad rámec právomoci zakotvenou v Ústave Slovenskej republiky, v opačnom prípade by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces žalovaného. Súd prvej inštancie teda rozhodol na základe zákonov a v zmysle ustanovenia § 151md ods. 1 Občianskeho zákonníka a nebolo možné rozhodnúť o zániku záložného práva a jeho neexistencii. Námietka premlčania pôsobí ako inštitút právnej ochrany pred výkonom toho práva, ktoré bolo premlčané a ak záložca uplatní námietku premlčania záložného práva, záložný veriteľ sa už nemôže domáhať uspokojenia svojho práva, ak by však napriek už uplatnenej námietke premlčania došlo k výkonu záložného práva záložným veriteľom bez súhlasu záložcov, takéto konanie by malo nepriaznivé následky pre záložného veriteľa, kedy by práve jemu vznikali náklady na výkon záložného práva a vzhľadom na včas uplatnenú námietku premlčania záložcami a ďalším bránením ich práva na súde, vzniknú náklady spojené so súdny konaním práve záložnému veriteľovi, pričom v ďalšom vzniknú aj náklady spojené s následkami nezákonného vykonania záložného práva. Žalovaný upriamil pozornosť na rozhodnutia Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10Co/289/2018 zo dňa 29.4.2020 a sp. zn. 10CoCsp/27/2020 zo dňa 14.10.2020. Napriek zapísanému záložnému právu žalobcovia 1. až 3. môžu nehnuteľnosť naďalej využívať a nakladať s ňou, preto žalovaný nevidel dôvod, pre ktorý by malo premlčané záložné právo žalobcov 1. až 3. obmedzovať. Žalobcovia 1. až 3. opierali dôvody neexistencie záložného práva z dôvodu premlčania, čo v zmysle ustanovenia § 151md ods. 1 Občianskeho zákonníka nie je zákonným dôvodom zániku záložného práva a jeho neexistencie. Premlčanie záložného práva ako takého nie je dôvodom na vyhovieť žalobe o určenie, že nehnuteľnosti nie sú zaťažené záložným právom. Žalovaný navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil.

9. K vyjadreniu žalovaného k odvolaniu sa vyjadrili žalobcovia 1. až 3.. Vo vyjadrení uviedli, že strohý zákonný výklad nemôže predstavovať ujmu pri ochrane ich ústavou garantovaného práva na ochranu majetku a z tohto dôvodu bude nutné rozhodnúť o zániku záložného práva, ktorý nastane až samotným rozhodnutím súdu, ktoré sa opiera o úspešne podanú určovaciu žalobu v zmysle ustanovenia § 137 písm. c) Civilného sporového poriadku. Ak by sa striktno riadilo iba znením zákonného ustanovenia, k zániku záložného práva by teda došlo priamo ex lege a nebolo by vôbec potrebné sa obracať na súd prvej inštancie, pričom ani sám žalovaný nemohol poprieť právo žalobcov 1. až 3. domáhať sa na súde prvej inštancie tohto určenia. Je nepravdepodobné, aby vlastník nehnuteľnosti dobrovoľne pristúpil k takému počínaniu, ktorým by sa dobrovoľne bez ďalšieho prospechu vzdal svojich majetkových práv k nehnuteľnostiam, resp. by dobrovoľne pristúpil k výkonu záložného práva k nehnuteľnostiam v jeho vlastníctve. V zmysle právnej teórie, pokiaľ chyba úprava konkrétnej právnej veci, o ktorej sa rozhoduje, možno sa prikloniť analogicky k ustanoveniu zákona, ktoré danú oblasť upravuje obdobne, respektíve sa možno oprieť o rozhodovaciu prax súdov, ktorá v tomto prípade nepochybne svedčí vzhľadom na množstvo predložených rozhodnutí zo strany žalobcov 1. až 3. v ich prospech. Nemôže byť na ťarchu žalobcov 1. až 3., že si banka neuplatnila svoje právo v rámci premlčacej lehoty, pričom sa ho domáha až po jej uplynutí. Ak by žalobcovia 1. až 3. na základe dôvodne podanej námietky premlčania záložného práva a teda následnej nemožnosti výkonu tohto práva, nemohli na základe rozhodnutia súdu dosiahnuť výmaz záložného práva z katastra nehnuteľností aj proti vôli záložného veriteľa, mohlo by dôjsť k nastoleniu protiprávneho stavu, ktorý popiera princíp právnej istoty v zmysle viery v spravodlivé súdne rozhodnutie. Žalobcovia 1. až 3. zotrvali na svojom odvolacom návrhu.

10. K vyjadreniu žalobcov 1. až 3. k vyjadreniu žalovaného k odvolaniu sa vyjadril žalovaný. Vo vyjadrení uviedol, že nesúhlasí s tým, že rozhodovacia prax súdov sa naďalej rozširuje o rozhodnutia, ktorými súdy určujú, že nehnuteľnosti nie sú zaťažené záložným právom v dôsledku premlčania záložného práva viaznuceho na nehnuteľnostiach, nakoľko uvedené je v priamom rozpore s predloženou judikatúrou žalovaného. V prípade takého rozhodnutia, ktoré je v protiklade s judikatúrou slovenských súdov, v ktorých je deklarovaná rozhodovacia prax odvolacieho súdu pri riešení totožnej otázky, by išlo o zjavný prípad vydania tzv. prekvapivého rozhodnutia, ktoré by v konečnom dôsledku viedlo k porušeniu práva na spravodlivý proces z dôvodu porušenia princípu právnej istoty. Ak žalobcovia 1. až 3. tvrdili, že súd prvej inštancie mal určiť, že nehnuteľnosti nie sú zaťažené záložným právom len na základe ich tvrdení, že jeho ďalšia existencia nemá zmysel, takéto tvrdenia sú nedostatočne odôvodnené a nepodložené zákonnými ustanoveniami. Dôvody zániku záložného práva sú taxatívne upravené v ustanovení § 151md Občianskeho zákonníka, pričom aj takéto záložné právo zmysel má, nakoľko pôsobí na povinný subjekt,

aby splnil svoju povinnosť vyplývajúcu zo záväzkového vzťahu, hoci aj len v podobe naturálnej obligácie. Zabezpečovacia funkcia záložného práva má opodstatnenie i napriek premlčaniu, aby naďalej plnilo svoju funkciu, aby pôsobilo na povinný subjekt. Rozhodovacia prax súdov, na ktorú odkázali žalobcovia 1. až 3., vychádza z nesprávnych záverov. Žalovaný zotrval na svojom odvolacom návrhu.

11. K vyjadreniu žalovaného k vyjadreniu žalobcov 1. až 3. k vyjadreniu žalovaného k odvolaniu sa vyjadrili žalobcovia 1. až 3.. Vo vyjadrení uviedli, že trvajú na tom, že rozhodovacia prax súdov sa naďalej rozširuje o ďalšie rozhodnutia, ktorými súdy určujú, že nehnuteľnosti nie sú zaťažené záložným právom v dôsledku premlčania záložného práva viaznuceho na nehnuteľnosti. Žalobcovia 1. až 3. sa plne stotožňujú s argumentáciou súdov v nimi predložených rozhodnutiach. Vzhľadom ku skutočnosti, že v predmetnej právnej oblasti absentuje rozhodnutie najvyššej súdnej autority, je možné sa v súlade s princípom právnej istoty obrátiť na dostupnú rozhodovaciu prax, ktorou sú k dnešnému dňu rozhodnutia okresných a krajských súdov. Žalovaný je toho názoru, že ak by konajúci súd rozhodol o predmetnej otázke iba s poukazom na ustálenú rozhodovaciu prax tunajšieho súdu bez zreteľa na početnú rozhodovaciu prax ostatných súdov, tak by došlo k porušeniu princípu právnej istoty práve v tomto smere. Žalovaný založil svoju argumentáciu iba na základe dvoch zo súdnej praxe vybočujúcich rozhodnutí. Aj keď žalobcovia 1. až 3. nepopierajú skutočnosť, že zo znenia ustanovenia § 151md Občianskeho zákonníka nie je možné vyvodiť záver o tom, že záložné právo zaniká aj v prípade jeho premlčania, toto ustanovenie nijako nevyklučuje možnosť domáhať sa určenia zániku záložného práva prostredníctvom súdneho rozhodnutia, okrem iného s poukazom na princíp právnej istoty žalobcov 1. až 3. vychádzajúc z ochrany ich majetku. V zmysle právnej teórie, pokiaľ chýba úprava konkrétnej právnej veci, o ktorej sa rozhoduje, možno sa analogicky prikloniť k ustanoveniu zákona, ktoré danú oblasť upravuje obdobne, resp. sa možno oprieť o rozhodovaciu prax súdov, ktorá v tomto prípade nepochybne svedčí v ich prospech. Žaloba o určenie, že nehnuteľnosti nie sú zaťažené záložným právom, bola podaná dôvodne. Vzhľadom na závažnosť situácie súvisiacej s ochranou vlastníckeho práva žalobcov 1. až 3., žalobcovia 1. až 3. naďalej považujú za nutné, aby nariadené neodkladné opatrenie trvalo až do právoplatného skončenia konania vo veci samej. Žalobcovia 1. až 3. sa prikláňajú k svojim predchádzajúcim vyjadreniam.

12. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 Civilného sporového poriadku), oprávneným subjektom - stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 Civilného sporového poriadku), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 v spojení s § 357 ods. 1 písm. e) Civilného sporového poriadku), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 365 Civilného sporového poriadku) a že odvolatelia použili zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. f), h) Civilného sporového poriadku), preskúmal napadnutý rozsudok v medziach daných rozsahom (§ 379 Civilného sporového poriadku) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 Civilného sporového poriadku), s prihliadnutím ex offa na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré nezistil (§ 380 ods. 2 Civilného sporového poriadku), súc pritom viazaný skutkovým stavom, ako ho zistil súd prvej inštancie bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 Civilného sporového poriadku), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 Civilného sporového poriadku a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a webovej stránke odvolacieho súdu (§ 219 ods. 3 v spojení s § 378 ods. 1 Civilného sporového poriadku) a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie nemožno považovať za vecne správny, a to predovšetkým pre nesprávne právne posúdenie veci zo strany súdu prvej inštancie, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre zmenu napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie v zamietajúcom výroku vo veci samej (§ 388 Civilného sporového poriadku) a pre zrušenie rozsudku súdu prvej inštancie vo výroku o zrušení neodkladného opatrenia (§ 389 písm. d) Civilného sporového poriadku).

13. Predmetom konania je nárok žalobcov 1. až 3. voči žalovanému na určenie, že nehnuteľnosti nachádzajúce sa v katastrálnom území K. D., obec K. D., okres Galanta, zapísané na Liste vlastníctva č. XXX ako rodinný dom súpisné číslo XXX postavený na parcele reg. „C“ č. 453/5, pozemok parcela reg. „C“ č. 453/5, zastavané plochy a nádvoría, o výmere 599 m², pozemok parcela reg. „C“ č. 453/1, orná pôda, o výmere 1275 m², ktoré vlastní žalobcovia v podielovom spoluvlastníctve, a to žalobkyňa 1. v podiele 1/2-ica, žalobca 2. v podiele 1/4-ina a žalobca 3. v podiele 1/4-ina, nie sú zaťažené záložným právom v prospech žalovaného ako právneho nástupcu pôvodného veriteľa OTP Banka Slovensko, a.s. zriadeného na základe Zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti č. ZZ1 k ÚZ č. 002/3015/08SU zo dňa 28.2.2008. Vzhľadom na rozsah a dôvody odvolania žalobcov 1. až 3. je predmetom odvolacieho

konania posúdiť, či súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k správnym skutkovým zisteniam a či vec správne právne posúdil.

14. Žalobcovia 1. až 3. podali odvolanie z dôvodov podľa ustanovenia § 365 ods. 1 písm. f), h) Civilného sporového poriadku.

15. Odvolací súd pri rozhodovaní o odvolaní žalobcov 1. až 3. voči napadnutému rozsudku vychádzal zo skutkového stavu zisteného v dostatočnom rozsahu súdom prvej inštancie, a preto nepovažoval za potrebné vykonané dokazovanie doplniť alebo ho zopakovať. Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie z dôvodov uvedených v odvolaní, ktorými je viazaný. Odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie zistil dostatočným spôsobom skutkový stav, no vec nesprávne právne posúdil, keď z obsahu spisu sú zrejmé všetky skutočnosti, ktoré je možné použiť pri zmene súdneho rozhodnutia. Vzhľadom na to, že odvolací súd vychádzal zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie bez potreby zopakovania, či doplnenia dokazovania a dôvodom pre zmenu napadnutého rozsudku je len rozdielne právne posúdenie otázky účinkov vznesenej námietky premĺčania záložného práva, odvolací súd nepovažoval za potrebné a účelné na prejednanie odvolania nariadovať pojednávanie, keď si to nevyžadoval ani verejný záujem (§ 385 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

16. Odvolacím dôvodom podľa ustanovenia § 365 ods. 1 písm. f) Civilného sporového poriadku možno napadnúť výsledok činnosti súdu pri hodnotení dôkazov, na ktorého nesprávnosť je možné usudzovať len zo spôsobu, ako k nemu súd dospel. Podstata tohto odvolacieho dôvodu spočíva v tom, že bol nesprávne vytvorený skutkový základ rozhodnutia, ktorá nesprávnosť je spôsobená chybným vyhodnotením vykonaných dôkazov. K nesprávnym skutkovým zisteniam z vykonaných dôkazov súd dospeje nesprávnym vyhodnotením dôležitosti alebo pravdivosti dôkazov, alebo porušením pravidiel formálnej logiky.

17. Za skutkové zistenia, ktoré nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní, sa rozumie taký výsledok hodnotenia dôkazov súdom, ktorý nezodpovedá postupu vyplývajúcemu z ustanovenia § 191 Civilného sporového poriadku, podľa ktorého súd hodnotí dôkazy podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pričom prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, vrátane toho, čo uviedli strany. Nesprávne hodnotenie dôkazov by bolo možné vytknúť súdu prvej inštancie v prípade, ak by zobral do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov strán nevyplynuli, alebo inak nevyšli v konaní najavo, prípadne, že by si nepovšimol rozhodné skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo vyšli v konaní najavo, prípadne preto, že pri hodnotení dôkazov, prípadne poznatkov, ktoré vyplynuli z prednesov strán alebo vyšli najavo inak z hľadiska ich závažnosti, zákonnosti, pravdivosti alebo vierohodnosti je logický rozpor, alebo ak hodnotenie dôkazov odporuje hore uvedenému zákonnému ustanoveniu. Ak nie je možné súdu v tomto smere vytknúť žiadne pochybenie, nie je možné ani polemizovať s jeho skutkovými závermi. V tomto prípade odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie vykonal všetky relevantné dôkazy navrhnuté stranami, tieto dôkazy správne vyhodnotil a z hodnotenia dôkazov ustálil skutkový stav, z ktorého pri rozhodovaní vychádzal.

18. Odvolací súd konštatuje, že po preskúmaní veci nezistil skutkové vady napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie. Žiada sa dodať, že žalobcovia 1. až 3. okrem paušálneho odkazu na ustanovenie § 365 ods. 1 písm. f) Civilného sporového poriadku bližšie nezdôvodnili tento použitý odvolací dôvod a odvolací súd nezhliadol v konaní vady, ktoré má na mysli toto ustanovenie. Odvolacia námietka žalobcov 1. až 3. o nesprávnych skutkových zisteniach súdom prvej inštancie je tak nenáležitá.

19. V preskúmvanej veci súd prvej inštancie založil svoje zamietajúce rozhodnutie na právnom názore, že v danej veci nie je možné žalobe vyhovieť a určiť, že nehnuteľnosti nie sú zaťažené záložným právom, pretože dôvodom zániku záložného práva v zmysle zákona nie je premĺčanie pohľadávky, ani premĺčanie záložného práva. Žalobcovia 1. až 3. nesúhlasili so zamietajúcim rozsudkom súdu prvej inštancie, dôvodili, že v predmetnom prípade sa nejedná o zánik záložného práva v zmysle ustanovenia § 151 md Občianskeho zákonníka, ale je nutné rozhodnúť o zániku záložného práva, ktorý nastane až samotným rozhodnutím súdu, ktoré sa opiera o úspešne podanú určovaciu žalobu v zmysle ustanovenia § 137 písm. c) Civilného sporového poriadku.

20. K odvolaciemu dôvodu podľa ustanovenia § 365 ods. 1 písm. h) Civilného sporového poriadku o nesprávnom právnom posúdení veci odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav, dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

21. Podľa § 137 písm. c) Civilného sporového poriadku žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu.

22. „Stav ohrozenia práva žalobcu alebo neistotu v jeho právnom postavení možno preto odstrániť len určením, či tu je alebo nie je záložné právo, prípadne, ak už došlo k realizácii záložného práva, určením, či tu je alebo nie je iné právo (napríklad vlastnícke)“ (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/24/2017 z 14.9.2017).“

23. V súdnom spore sa žalobcovia 1. až 3. domáhali určenia, že nehnuteľnosti nie sú zaťažené záložným právom v prospech žalovaného. Podaná žaloba je nepochybne žalobou o určenie, že tu právo nie je, ktorá v zmysle ustanovenia § 137 písm. c) Civilného sporového poriadku je prípustná iba vtedy, ak je na tom naliehavý právny záujem. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobcovia 1. až 3. jeho danosť osvedčili, keďže na základe vyhovujúceho rozhodnutia by došlo k zmene zápisu v katastri nehnuteľností. O splnenie podmienok naliehavého právneho záujmu možno uvažovať len v prípade, ak bude súdny výrok spôsobilý vystihnúť úplný obsah hmotným právom vymedzeného vzťahu. Súdna prax sa ustálila na názore, že určovací žaloba je prípustná pri spornosti práv (právných vzťahov) k nehnuteľnostiam evidovaných v katastri nehnuteľností, ak rozsudok vyhovujúci žalobe môže prívodiť zosúladenie evidovaného a právneho stavu. O takýto prípad išlo aj v prejednávanej veci, keďže aktuálne je v katastri nehnuteľností zapísané záložné právo v prospech žalovaného, ako vlastníci nehnuteľností sú vedení žalobcovia 1. až 3.. Preto aj v prípade uplatneného nároku na určenie, že nehnuteľnosti nie sú zaťažené záložným právom, je odvolací súd rovnakého záveru ako súd prvej inštancie o splnení podmienky naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, nakoľko žalovaný je zapísaný v katastri nehnuteľností ako záložný veriteľ predmetných nehnuteľností, pričom určujúci rozsudok v navrhovanom znení by bol spôsobilým podkladom na zmenu zápisu v katastri nehnuteľností.

24. Podľa § 151a Občianskeho zákonníka záložné právo slúži na zabezpečenie pohľadávky a jej príslušenstva tým, že záložného veriteľa oprávňuje uspokojiť sa alebo domáhať sa uspokojenia pohľadávky z predmetu záložného práva (ďalej len "záloh"), ak pohľadávka nie je riadne a včas splnená.

25. Podľa § 151j Občianskeho zákonníka, ak pohľadávka zabezpečená záložným právom nie je riadne a včas splnená, môže záložný veriteľ začať výkon záložného práva. V rámci výkonu záložného práva sa záložný veriteľ môže uspokojiť spôsobom určeným v zmluve alebo predajom zálohu na dražbe podľa osobitného zákona, alebo domáhať sa uspokojenia predajom zálohu podľa osobitných zákonov, ak tento zákon alebo osobitný zákon neustanovuje inak (ods. 1). Ak pohľadávka zabezpečená záložným právom nie je riadne a včas splnená, môže sa záložný veriteľ uspokojiť alebo domáhať sa uspokojenia zo zálohu aj vtedy, keď zabezpečená pohľadávka je premičaná (ods. 2).

26. Podľa § 151md ods. 1 Občianskeho zákonníka záložné právo zaniká a) zánikom zabezpečenej pohľadávky, b) zánikom všetkých vecí, práv alebo iných majetkových hodnôt, na ktoré sa záložné právo vzťahuje, c) ak sa záložný veriteľ vzdá záložného práva, d) uplynutím času, na ktorý bolo záložné právo zriadené, e) vrátením veci záložcovi, ak záložné právo vzniklo odovzdaním veci, f) ak záložca previedol záloh v bežnom obchodnom styku v rámci výkonu predmetu podnikania alebo ak bol v čase prevodu alebo prechodu zálohu nadobúdateľ zálohu pri vynaložení náležitej starostlivosti dobromyseľný, že nadobúda záloh nezaťažený záložným právom, g) ak záložca previedol záloh a zmluva o zriadení záložného práva určuje, že záložca môže záloh alebo časť zálohu previesť bez zaťaženia záložným právom, h) iným spôsobom dohodnutým v zmluve o zriadení záložného práva alebo vyplývajúcim z osobitného predpisu, i) ak sa vykonalo bez ohľadu na rozsah uspokojenia veriteľa.

27. Podľa § 100 Občianskeho zákonníka právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať (ods. 1). Premlčujú sa všetky majetkové práva s výnimkou vlastníckeho práva. Tým nie je dotknuté ustanovenie § 105. Záložné práva sa nepremlčujú skôr, než zabezpečená pohľadávka (ods. 2).

28. Spornou a odvolaním nastolenou otázkou bolo, či sa záložcovia môžu žalobou podanou proti záložnému veriteľovi domáhať určenia, že nehnuteľnosti nie sú zaťažené záložným právom z dôvodu, že záložné právo je premlčané. Žiada sa zdôrazniť, že záver súdu prvej inštancie o premlčaní záložného práva v danej veci nebol odvolaním spochybnený. V tejto súvislosti odvolací súd pripomína, že otázka premlčania samotnej pohľadávky zo zmluvy o úvere bola už vyriešená v inom súdnom konaní vedenom na súde prvej inštancie pod spisovou značkou 10Csp/60/2018, pričom nebol dôvod sa už od skôr vysloveného názoru o premlčaní pohľadávky zo zmluvy o úvere (zabezpečenej záložným právom) odchýliť. K uvedenému odvolací súd uvádza, že záložné právo má subsidiárnu a akcesorickú povahu, svojou povahou a funkciou však slúži na zabezpečenie záväzku (R 98/2000 NS SR sp. zn. 2Cdo/71/1999). Akcesorita záložného práva sa v celom rozsahu vzťahuje nielen na existenciu a vznik záložného práva, ale aj na jeho trvanie a zánik, vrátane následkov spojených so vznesením námietky premlčania. Ak je teda nesporné, že pohľadávka, ktorá je zabezpečená záložným právom je premlčaná, pričom dlžník platne a účinne vzniesol námietku premlčania, v dôsledku čoho sa pohľadávka stala súdne nevykonnateľnou, je zrejmé, že sa nevykonnateľnosť hlavného záväzku (naturálna obligácia) musí preniesť vzhľadom na akcesoritu záložného práva aj na samotné záložné právo, ktoré sa rovnako mení na naturálnu obligáciu. Premlčanie hlavného záväzku má za následok úspešné uplatnenie námietky premlčania aj akcesorického záväzku, teda záväzku zo záložnej zmluvy. Opodstatneným je potom v súdnom spore záver, že záložné právo je premlčané.

29. Z vyššie uvedeného vyplýva, že námietka premlčania záložného práva vznesená žalobcami 1. až 3. bola dôvodná, pričom dlžníkom účinne vznesená námietka premlčania bráni súdnej vykonnateľnosti premlčaného práva. Vznesením námietky premlčania a dovolaním sa premlčania záložného práva zo strany žalobcov 1. až 3., stráca žalovaný ako záložný veriteľ možnosť domáhať sa uspokojenia zo zálohu, pretože jeho záložné právo je premlčané (pozri nálezy Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 250/2011 z 8.12.2011). Záložné právo po vznesení námietky premlčania (dovolaní sa premlčania) zostáva v podobe naturálnej obligácie, jeho ďalšia existencia nemá žiaden zmysel, pretože je nerealizovateľné. Preto je možné úspešne sa domáhať určenia, že záložné právo k zálohu neexistuje a na základe takéhoto rozhodnutia súdu je potom možné dosiahnuť výmaz záložného práva z katastra nehnuteľností, a to aj proti vôli záložného veriteľa. Záložné právo v podobe naturálnej obligácie, ktoré je nevykonnateľné z dôvodu vznesenia námietky premlčania a dovolania sa premlčania, teda nemá zmysel a nemôže slúžiť potrebám praktického života, preto je potrebné určiť, že záložné právo neexistuje, keďže je nevykonnateľné.

30. Žalobcovia 1. až 3. v konaní pred súdom prvej inštancie a opätovne v odvolacom konaní poukazovali na závery vyslovené Najvyšším súdom Českej republiky v rozsudku zo dňa 21.12.2010 vo veci sp. zn. 21Cdo/2185/2009, v ktorom je uvedené: „Ak sa záložný dlžník dovoľal (dôvodne) premlčania záložného práva, je totiž nepochybné, že záložný veriteľ sa už nemôže domôcť predaja alebo iného speňaženia zálohu a teda ani uspokojenia zabezpečenej pohľadávky z výťažku zo speňaženia zálohu a že záložné právo nemôže naďalej (ani v budúcnosti) byť spôsobilým právnym prostriedkom na uspokojenie zabezpečenej pohľadávky. Opačný názor vo svojich dôsledkoch popiera význam premlčania záložného práva a priznáva súdnu ochranu, prejavujúcu sa zamietnutím žaloby, ktorá smerovala proti výkonu premlčaného práva aj keď - ako vyplýva z ustanovenia § 100 ods. 1 vety tretej Občianskeho zákonníka - premlčané právo nie je možné priznať.“ Žalovaný odmietal tento názor vyslovený Najvyšším súdom Českej republiky, keďže kogentná právna úprava neumožňuje vyhovieť takémuto petitu z dôvodu, že premlčanie záložného práva neznamená jeho zánik v zmysle ustanovenia § 151md ods. 1 Občianskeho zákonníka. Súd prvej inštancie žalobu zamietol, pričom v odôvodnení napadnutého rozsudku sa priklonil k argumentácii Krajského súdu v Trnave v rozhodnutiach sp. zn. 10Co/289/2019, sp. zn. 10CoCsp/27/2020, ktorú použil aj žalovaný v rámci svojej procesnej obrany proti uplatnenému nároku žalobcov 1. až 3..

31. Otázka, aký je ďalší osud premlčaného záložného práva, nebola v ustálenej rozhodovacej praxi doposiaľ riešená. Vo vzťahu k uvedenému rozhodnutiu Najvyššieho Českej republiky odvolací súd

uvádza, že rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky nepredstavujú rozhodnutia najvyšších súdnych autorít v zmysle Čl. 2 Civilného sporového poriadku a nemožno ich ani zahrnúť pod pojem ustálenej súdnej praxe, súd prvej inštancie a odvolací súd nie je ním viazaný. Vzhľadom na podobnosť právnej úpravy v Českej republike a v Slovenskej republike o tejto otázke, má odvolací súd za to, že právne názory v ňom sú použiteľné podporne aj vo vzťahu k našej právnej úprave a dôvody, pre prijatie týchto záverov v ňom uvedené, sú presvedčivé. Citované rozhodnutie nie je ani ojedinelé. Najvyšší súd Českej republiky vo vzťahu k účinkom úspešne vznesenej námietky premlčania záložného práva sa na uvedené rozhodnutie odvolal aj v iných veciach, napr. rozhodnutie sp. zn. 29Cdo 1053/2009 z 31.5.2011, sp. zn. 21Cdo 78/2011 z 24.4.2012, sp. zn. 21Cdo 810/2013, 10.6.2014, sp. zn. 21Cdo1170/2019 z 12.12.2019, sp. zn. 21Cdo 1269/2019 z 31.3.2020, sp. zn. 21Cdo 599/2020 z 29.7.2020.

32. Keďže nateraz neexistuje ustálená rozhodovacia prax najvyšší súdnych autorít v tejto otázke, pristúpil odvolací k jej vlastnému vecnému riešeniu. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov sa odvolací súd priklonil k názoru, že ak sa záložný dlžník dovoľá premlčania záložného práva, nemožno zamietnuť jeho žalobu o určenie, že tu (premlčané) záložné právo nie je len s poukazom na to, že premlčanie nie je dôvodom zániku záložného práva a že premlčané právo ani po zamietavom právoplatnom rozhodnutí nezaniká a je tak oslabené o tzv. nárok a ďalej existuje v naturálnej forme. Nepochybne ide o prípustnú obranu záložcu pred zrealizovaním premlčaného záložného práva, keďže záložné právo v takom prípade už nemôže byť spôsobilým predmetom na uspokojenie zabezpečenie pohľadávky. Rovnaký záver bol vyslovený aj v rozhodnutiach iných krajských súdov, napr. Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8Co/94/2017 z 30.11.2018, Krajského súdu v Nitre sp. zn. 25Co/127/2019 z 12.2.2020, sp. zn. 2CoCsp/52/2020 z 16.6.2021, Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 9Co/115/2017 z 28.2.2018, Krajského súdu v Trnave sp. zn. 9CoCsp/39/2020 z 30.6.2021, Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 41Co/80/2019 z 20.2.2020, Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7Co/164/2013 z 24.2.2014, sp. zn. 7Co/171/2018 z 25.9.2019. Naopak rozhodnutia Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10Co/289/2019 z 29.4.2020, sp. zn. 10CoCsp/27/2020 z 14.10.2020 vychádzajúce z opačného názoru (o neprípustnosti žaloby o určenie neexistenciu záložného práva), na ktoré sa odvolával žalovaný a poukázal na ne aj súd prvej inštancie, sú v rozhodovacej praxi krajských súdov zriedkavé, keďže v prevažnej miere krajské súdy vychádzajú zo záveru o prípustnosti žaloby o určenie, že nehnuteľnosti nie sú zaťažené (premlčaným) záložným právom. Preto súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil, ktorá nesprávnosť v právnom posúdení veci súdom prvej inštancie viedla k nutnosti zmeny napadnutého rozsudku vo veci samej.

33. Predmetom prieskumu bol ďalej výrok III. rozsudku súdu prvej inštancie o zrušení nariadeného neodkladného opatrenia uznesením súdu prvej inštancie č. k. 35C/26/2018-55 zo dňa 7.8.2018. Výrok súdneho rozhodnutia o zrušení neodkladného opatrenia má vždy charakter závislého výroku a odvolací súd nie je viazaný v danej súvislosti rozsahom odvolania (§ 379 písm. a) Civilného sporového poriadku) a rozhodnutie o zrušení neodkladného opatrenia potvrdí alebo zruší v nadväznosti na rozhodnutie o odvolaní proti hlavnému výroku. Súd prvej inštancie uznesením č. k. 35C/26/2018-55 zo dňa 7.8.2018 nariadil neodkladné opatrenie, ktorým zakázal žalovanému nakladať s predmetnými nehnuteľnosťami nachádzajúcimi sa v katastrálnom území K. D., obec K. D., okres Galanta, zapísanými na Liste vlastníctva č. XXX ako rodinný dom súpisné číslo XXX postavený na parcele reg. „C“ č. 453/5, zastavané plochy a nádvorie, o výmere 599 m², pozemok parcela reg. „C“ č. 453/5, zastavané plochy a nádvorie, o výmere 599 m², pozemok parcela reg. „C“ č. 453/1, orná pôda, o výmere 1275 m², a to najmä, aby žalovaný nepokračoval vo výkone záložného práva k nehnuteľnostiam, aby nehnuteľnosti nepredal spôsobom určeným v zmluve o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam č. 002/3015/08SU zo dňa 28.2.2008 a aby nehnuteľnosti nepredal na dražbe, a to až do právoplatného rozhodnutia vo veci samej. Žalobcovia 1. až 3. v odvolaní nesúhlasili so zrušením nariadeného neodkladného opatrenia majúca za to, že nebolo nutnosťou rozhodovať o jeho zrušení priamo v rozhodnutí o zamietnutí žaloby, keďže toto opatrenie zanikne ex leg v čase právoplatnosti rozhodnutia v danej veci.

34. Podľa § 330 ods. 1 Civilného sporového poriadku súd môže určiť, že neodkladné opatrenie bude trvať len po určený čas.

35. Podľa § 333 Civilného sporového poriadku neodkladné opatrenie zanikne, ak uplynul čas, na ktorý bolo nariadené.

36. Podľa § 335 ods. 1 Civilného sporového poriadku neodkladné opatrenie nariadené po začatí konania vo veci samej súd prvej inštancie aj bez návrhu zruší rozhodnutím, ktorým žalobu odmieta alebo zamietá alebo ktorým konanie vo veci samej zastavuje.

37. V preskúmanom prípade súd prvej inštancie uznesením č. k. 35C/26/2018-55 zo dňa 7.8.2018 nariadil neodkladné opatrenie do právoplatného skončenia konania vo veci samej. V režime Civilného sporového poriadku platí, že súd môže určiť, že neodkladné opatrenie bude trvať len po určený čas; primárne sa však neodkladné opatrenie nariaďuje na vopred neurčený čas. Ak súd trvanie neodkladného opatrenia individuálne limitoval z hľadiska času, ktorý následne uplynul, neodkladné opatrenie zanikne zo zákona v zmysle ustanovenia § 333 Civilného sporového poriadku. Inak musí byť neodkladné opatrenie zrušené rozhodnutím súdu v zmysle ustanovení § 334 až § 338 Civilného sporového poriadku. V tejto súvislosti je dôležité rozlišovať medzi zrušením a zánikom neodkladného opatrenia. K zrušeniu neodkladného opatrenia nariadeného uznesením č. k. 35C/26/2018-55 zo dňa 7.8.2018 súd prvej inštancie pristúpil v zmysle ustanovenia § 335 ods. 1 Civilného sporového poriadku, keďže samotná žaloba bola zamietnutá. Zásadne platí, že neodkladné opatrenie je nezlučiteľné s procesným neúspechom žalobcu vo veci samej, avšak v preskúmanom prípade odvolací súd dospel k záveru o potrebe zmeny rozhodnutia vo veci samej plným vyhovením žalobe. Aplikácia zákonného dôvodu zrušenia neodkladného opatrenia sa tak stala nenáležitá, resp. zmenou napadnutého rozsudku odpadol dôvod na vydanie rozhodnutia o zrušení neodkladného opatrenia z dôvodu, že bola žaloba zamietnutá. Odvolací súd potom dospel k záveru o nevyhnutnosti zrušenia rozsudku súdu prvej inštancie vo výroku o zrušení neodkladného opatrenia, keďže žalobe bolo vyhovené a nariadené neodkladné opatrenie zanikne bez ďalšieho ex lege uplynutím stanoveného času.

38. Vedený všetkými už opísanými úvahami preto odvolací súd mal za to, že súd prvej inštancie preskúmaným rozsudkom nerozhodol správne, ak ním žalobu zamietol a preto podľa ustanovenia § 388 Civilného sporového poriadku napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v zamietajúcom výroku I. vo veci samej zmenil spôsobom uvedeným vo výroku I. tohto rozsudku (plným vyhovením žalobe o určenie, že nehnuteľnosti nie sú zaťažené záložným právom). Odvolací súd tiež napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku III. o zrušení neodkladného opatrenia podľa ustanovenia § 389 písm. d) Civilného sporového poriadku zrušil, keďže nejde o rozhodnutie vo veci samej a dôvod, pre ktorý bolo vydané (t. j. zamietnutie žaloby), zanikol.

39. Podľa § 396 Civilného sporového poriadku ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie (ods. 1). Ak odvolací súd zmení rozhodnutie, rozhodne aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie (ods. 2).

40. Podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

41. Podľa § 262 Civilného sporového poriadku o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí (ods. 1). O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (ods. 2).

42. Vzhľadom na to, že odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil, je v zmysle citovaného ustanovenia § 396 ods. 2 Civilného sporového poriadku povinný rozhodnúť aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie.

43. V dôsledku úplného zvrátenia výsledku konania na súde prvej inštancie sa plne úspešnou stranou s nárokom na náhradu trov konania stali práve žalobcovia 1. až 3.. Preto o nároku na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie odvolací súd rozhodol podľa ustanovenia § 396 ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku v spojení s ustanovením § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku tak, že úspešným žalobcom 1. až 3. priznal spoločne a nerozdielne voči žalovanému nárok na náhradu trov konania na súde prvej inštancie v plnom rozsahu. O výške náhrady trov konania na súde prvej inštancie rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením podľa ustanovenia § 262 ods. 2 Civilného sporového poriadku po právoplatnom skončení veci.

44. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ustanovenia § 396 ods. 1 Civilného sporového poriadku v spojení s ustanovením § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku tak, že úspešným žalobcom 1. až 3. v odvolacom konaní priznal spoločne a nerozdielne voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. O výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne opäť súd prvej inštancie samostatným uznesením podľa ustanovenia § 262 ods. 2 Civilného sporového poriadku po právoplatnom skončení veci.

45. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v odvolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).